

پای صحبت دختران دهه هشتادی

تولیت آستان قدس رضوی در دبیرستان امام رضا(ع) حضور یافت

محمدچادر مشهدی - عکس رضوی

اوقاف

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۲۴۸ |

سیدرضا

مؤید خراسانی

استاد شعر آیینی و

خادم حرم مطهر رضوی

به اجداد طاهربینش

پیوست

۴

دوستانه با زائر کوچولوهای حاضر در رواق کودک حرم مطهر رضوی به بهانه «روز جهانی کودک»

قول و قرارهای کودکانه

با امام رئوف علیه السلام

۲

به همت بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد

نشست «آموزه‌های مشترک

فریقین در قرآن»

۴

تکته‌ها/ حجت‌الاسلام محسن قرائتی

تلاش و تقوا؛ ۲ کلید رزق

۲

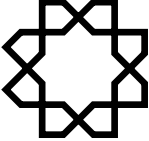
خبر

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی

با اشاره به دشمنی‌ها با ایران:

مرتجع‌ترین کشور جهان می‌خواهد به مردم ایران آزادی بدهد!

به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی در مراسم چهلم رحلت آیت‌الله ناصری که در گلستان شهدای اصفهان برگزار شد، دو پال علم و عمل را لازمه حرکت در مسیر عبودیت و بندگی خداوند دانست و اظهار کرد: توحید گام نخست در مسیر عبودیت پروردگار است، ابتدا باید علم، دانش و معرفت دینی خود را بالا برد؛ زیرا علم راه بندگی خداوند را به انسان نشان می‌دهد و سپس باید به دنبال عمل رفت. تولیت آستان قدس رضوی با بیان اینکه یکی از امتیازات، کمالات و افتخارات آیت‌الله ناصری برخورداری از روحیه انقلابی بود، گفت: یک عالم دینی باید افتخار کند انقلابی است. آیا شما از این رهبر و نظام، چیز بهتری سراغ دارید؟ بله، نقص‌هایی، اشکالاتی و اشتباهاتی وجود دارد و این اقتضای کار بشری است، اما باید کلیت نظام را دید و قضاوت کرد که چه نظامی داریم و به چه جهتی دارد حرکت می‌کند؛ این نظام در حد توان در جهت تحقق آرمان‌های اسلام، قرآن و تحقق عدالت در حوزه‌های مختلف حرکت می‌کند. وی تصریح کرد: نظامی که مسئولان آن عمده‌تأ خود را خادم و خدمتگزار مردم می‌دانند و از جنس مردم هستند و در رأس نظام، یک فقیه، مجتهد و مرجع تقلید که اهل شب‌زنده‌داری، سیاست، تدبیر، تدبیر، تفکر و روشن‌بینی است، قرار دارد. این بهتر است، یا اینکه بر کشور ما فردی حاکم باشد که اگر می‌خواهد حرفی بزند یا تصمیمی بگیرد، باید قبلیش از سفارت آمریکا یا انگلیس کسب تکلیف کند؟ اگر انقلاب هیچ کاری جز این انجام نداده باشد که یک آدم مزدور و بی‌اراده را حذف کرد و یک انسان مؤمن، پایمان، سیاستمدار، هوشیار، دلسوز و پرکار را روی کار آورد، بازهم می‌ارزد. حجت‌الاسلام والمسلمین مروی گفت: مرتجع‌ترین کشور روی زمین یعنی آل سعود شبکه تلویزیونی راه‌اندازی کرده تا به مردم ایران آزادی بدهد! حکومتی که خودش یک‌بار هم انتخابات برگزار نکرده است. حدود یک قرن است که یک خانواده پلید و چپاولگر بر این کشور حکومت می‌کنند و دست در دست صهیونیست‌ها گذاشته‌اند. این‌ها می‌خواهند برای مردم ایران آزادی به ارمغان بیاورند! تولیت آستان قدس رضوی اظهار کرد: سختی‌ها باید برطرف شود و این اوضاع قابل قبول نیست، اما امید است که با حضور دولت جدید، این مشکلات برطرف شود. حجت‌الاسلام والمسلمین مروی با تأکید بر اینکه سیره و سلوک رهبر معظم انقلاب در حوزه‌های مختلف یک الگو است، عنوان کرد: باید با شجاعت و اعتمادبنفس از اصول انقلاب دفاع کرد، اما با ادبیات درست و منطقی و به‌دوراز توهین که الگو و معیار آن ادبیات رهبر معظم انقلاب است، باید مانند معظم له با بیان زیبا، متین، فاخر، محکم و روشنگرانه و به‌دوراز توهین با افراد منتقد و معترض صحبت کرد.

محمدحسین نیکبخت |

طی تاریخ هزار و ۲۰۰ ساله حرم رضوی، هنرمندان بسیاری از سر ارادت، آثاری بدیع و ماندگار را پدید آورده و در این مکان مقدس به یادگار گذاشتند. هر کدام از اهل هنر، بسته به توانمندی و مهارت خود، در عرصه‌ای متفاوت به ارائه خدمت می‌پرداخت؛ معمار، نقاشی، خطاطی، معرق، گچ‌بری، آینه‌کاری، تذهیب و حتی شعر و ادبیات. با این حال کمتر می‌توان هنرمندی را یافت که در چند رشته مهارت داشته و در همه این رشته‌ها، آثار و خدماتی در حرم مطهر از خود باقی گذاشته باشد. میرزا طاهر رضوی ملقب به «مُصَنِّع‌التولیه» یکی از این هنرمندان معدود است که البته خیلی از ما او را نمی‌شناسیم، اما آثارش را دیده و از آن‌ها لذت برده‌ایم. یکی از معروف‌ترین آثار هنری میرزا طاهر، نقاشی مشهور او درباره به توپ بستن حرم رضوی است. این نقاشی که یکی از مهم‌ترین اسناد تاریخ آستان قدس محسوب می‌شود، گزارشی تصویری از چرایی و چگونگی ماجرای حمله نیروهای روسیه تزاری به حرم امام رضا(ع) در نوروز سال ۱۲۹۱ خورشیدی است که جزئیات بسیار جالب و قابل توجه و تأملی دارد.

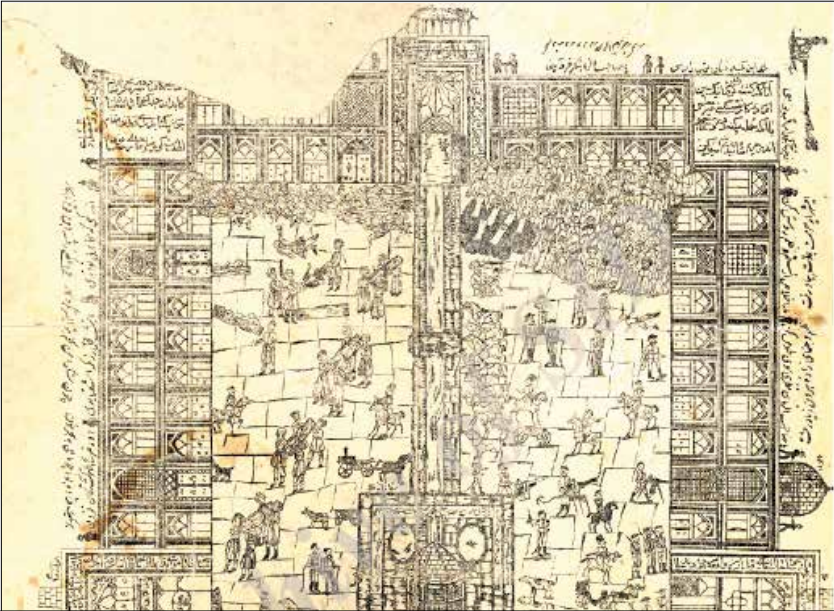
با این حال، هنر مُصَنِّع‌التولیه تنها محدود به نقاشی نبود؛ او در شعر و ادبیات نیز توانایی قابل ملاحظه‌ای داشت و افزون بر این‌ها، بر ساعت‌سازی که از هنرهای ظریفه محسوب می‌شد، مسلط بود. در رواق امروز با هم درباره این هنرمند که در سال ۱۳۱۸شمسی درگذشت و در صحن عتیق حرم رضوی به خاک سپرده شد، بیشتر صحبت می‌کنیم.

■ **مصنع‌التولیه؛ خادمی با توانایی‌های خاص**

میرزا طاهر مُشرف رضوی فرزند عبدالجواد مشرف رضوی، چنان‌که از نامش مشخص است، وابسته به سلسله سادات رضوی بود. پدرش سیدعبدالجواد چنان‌که از نام خانوادگی وی معلوم است، عنوان مُشرف روشنایی حرم مطهر رضوی را داشت و پس از وی، این مسئولیت به فرزندش میرزا طاهر رسید. با این حال، خدمات میرزا طاهر در حرم رضوی متعدد بود و به مسئولیت وی در اداره روشنایی خلاصه نمی‌شد؛ مُصَنِّع‌التولیه به چندین هنر آراسته بود و به همین دلیل در بخش‌های مختلف حرم رضوی فعالیت می‌کرد.

طبق اسناد موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی (سند ۱۴۱۷۶۴) در ماه صفر سال ۱۲۳۰ / اردیبهشت سال ۱۲۸۱، حدود چهار سال پیش از انقلاب مشروطه، میرزا طاهر رضوی در حکمی از طرف نصیرالملک، نایب‌التولیه وقت آستان قدس به «مُصَنِّع‌التولیه» ملقب شد. اگر یادتان باشد یک بار در همین صفحه برایتان توضیح دادم که این القاب برخلاف لقب‌های دولتی، تنها جنبه تشریفاتی داشت و دارنده آن از منافع مادی برخوردار نمی‌شد؛ اما در مورد

مُصَنِّع‌التولیه این گونه نبود؛ دایره خدمات وی آن قدر گستردگی داشت که نایب‌التولیه وقت برای استمرار این خدمات و تشویق میرزا طاهر، در حکم اعطای این لقب، برای او مقرر می‌کرد؛ در متن حُکم آمده بود: «سالی مبلغ چهارده تومان نقد و مقدار دو خروار جنس اضافه بر مواجب سابق در حق عالیجناب میرزا طاهر برقرار داشته همه ساله مبلغ بیست تومان نقد و مقدار پنج خروار جنس اصلا اضافه بموجب برات صادره از دفترخانه مبارکه اخذ و دریافت دارد و نیز محض استظهار و امیدواری او به لقب مصنع‌التولیه ملقب و مخاطبش داشت باید امنای عظام و امرای کرام آستانه مقدسه او را بدین لقب ملقب و مخاطب داشته احترامات او را منظور دارند». ممکن است برخی این پاداش

یکی از نکات جالب توجه در زندگی میرزا طاهر رضوی، ورود وی به فضای مبارزات سیاسی است. مصنع‌التولیه در روزگاری می‌زیست که مشروطه‌خواهی رواج تمام داشت و او نیز به‌عنوان یکی از مدافعان مشروطیت، در جرگه مشروطه‌خواهان قرار گرفت و به مبارزه پرداخت.

گفت‌وگو

نیز سروده است.

وی به دلیل همین اقدام‌ها، توسط سربازان تزار در مشهد بازداشت شد و مدتی را در حبس گذراند. علاوه بر فعالیت‌های سیاسی و هنری، مصنع‌التولیه در عرصه فعالیت‌های صنعتی هم حرف‌های زیادی برای گفتن داشت؛ علی‌اکبر گلشن آزادی در کتاب «صد سال شعر خراسان» به برخی هنرنمایی‌های میرزا طاهر در این زمینه اشاره می‌کند. طبق گزارش گلشن آزادی، میرزا طاهر چاقویی ساخته بود که به راحتی آهن را می‌برید و نیز پس از ورود نخستین دوچرخه به مشهد، نمونه‌ای کاملاً بومی از آن را ساخت. برخی از این گزارش‌ها ممکن است با داستان‌سرایی همراه باشد، اما خبر از واقعیت توانمندی‌های مرحوم میرزا طاهر مشرف رضوی می‌دهد. او به پزشکی نیز علاقه داشت و جزوه‌ای درباره خواص داروها به رشته تحریر درآورده بود.

گنجینه

«مهدویت» در نسخ خطی کتابخانه آستان قدس رضوی

بیش از ۵۰۰ نسخه خطی و چاپ‌سنگی نفیس با موضوع حضرت ولی عصر(عج) در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. مسئول امور ارزشیابی نسخ خطی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: در این نسخ بخش‌هایی به صورت اختصاصی و یا فصلی به حضرت صاحب‌الامر(عج) اختصاص یافته است.

سیدرضا صداقت حسینی به وجود نسخه‌های متعدد از اثر کلامی حدیثی ابن‌طاووس به نام «الطرائف فی معرفه مذاهب الطوائف» اشاره و تصریح کرد: این اثر که به فارسی ترجمه شده از نسخه‌های نفیس مرکز نسخ خطی کتابخانه آستان قدس رضوی است که در سال ۹۷۶ قمری کتابت شده و توسط نادرشاه افشار در سال ۱۱۴۵ قمری وقف شده است.

وی از دیگر اثر ارزشمند سید بن‌طاووس با عنوان «مُهَجِّجُ الدَّعَوَاتِ وَ مَهْنَجُ العِبَادَاتِ» یاد کرد که در سال ۹۴۸ قمری توسط علی حکاک استرآبادی کتابت شده و نقل ادعیه و حررها را از پیامبر اکرم(ص) شروع و به امام زمان(عج) ختم کرده است. صداقت همچنین به ۲۰ نسخه ارزشمند از «شهاب الثاقب» تألیف فیض کاشانی در ۱۰۵۷ قمری اشاره کرد که در سال ۱۱۱۱قمری به خط نستعلیق در صفحات ۲۳ سطری بر کاغذ فرنگی کتابت شده است. وی ۳۰ نسخه خطی و چاپ‌سنگی از کتاب «علامه‌الظهور» کتابت شده در قرن چهاردهم را از دیگر نسخه‌های ارزشمند این مجموعه عنوان کرد.

«رساله رجعت» علامه محمدباقر مجلسی که در آن ۱۲حدیث درباره امامت و ظهور حضرت قائم(عج) به نام شاه‌سلیمان صفوی نگاشته شده از دیگر آثاری بود که وی به معرفی آن پرداخت و گفت: از این اثر ۱۵ نسخه خطی و چاپ سنگی نفیس موجود است که نسخه کتابت محمدابراهیم مرودشتی در سال ۱۲۲۹ قمری به خط نستعلیق ۲۱سطری از آن جمله است.

وی اظهار کرد: «سرمایه ایمان» عبدالرزاق لاهیجی به کتابت سال ۱۱۱۵ قمری، «جلاء‌العیون» محمدباقر مجلسی به کتابت ۱۲۲۵ قمری و «تریاق فاروق» تألیف و کتابت محمدحسین بن محمدعلی شهرستانی در سال ۱۳۰۱ قمری از دیگر نفایس خطی این مرکز در موضوع حضرت ولی عصر(عج) است.

صداقت حسینی در ادامه به اثری با عنوان «حجج‌الرضویه» با موضوع ظهور حضرت مهدی(عج) اشاره کرد که توسط محمد عصار به خط نستعلیق تحریری ۱۹ سطری بر کاغذ مشقی در سال ۱۳۳۱ تألیف و وقف این آستان شده است.